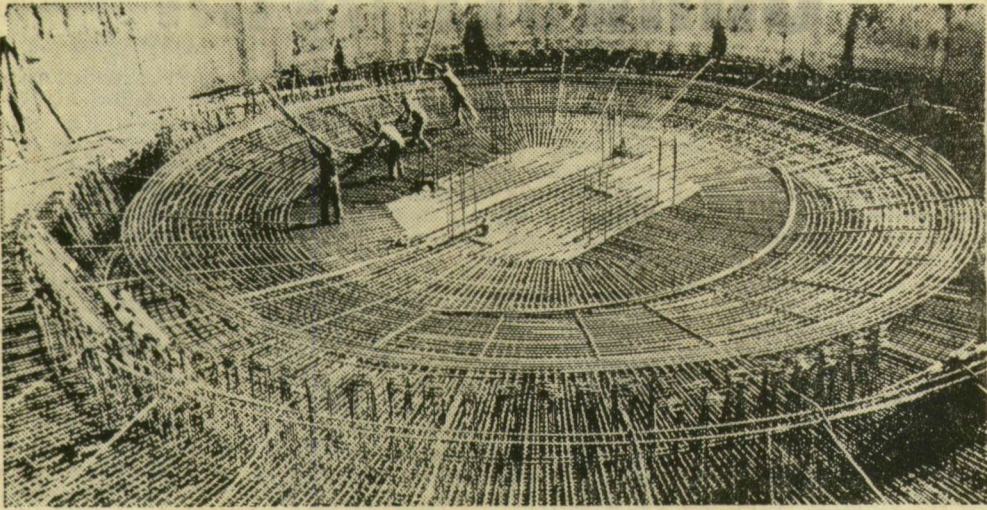

Megkezdődött a rókusai víztorony építése

Készül a víztorony alapozásának beton vasszerkezete

A legtöbb modern épület tekintélyes méreteinek ellenére viszonylag hamar elkészül. Másokra többet kell várni. Mégis a tervezők, s talán a kivitelezők is az utóbbiak a kedvesebbek. A nehéz építészeti feladványt megoldó, esztétikus és jól funkcionáló létesítményre ugyanis joggal lehet büszke, aki érte dolgozott.

Az új rókusai lakótelepen épülő víztoronyt sem tartják készítői „tucatépületnek”. Alapozását tavasszal kezdték el a DÉLÉP mélyépítő munkásai. Már az elején egy nem éppen hétköznapi feladatnak kellett eleget tenniük. Egy 40 méter átmérőjű és 7 méter mély gödörből termelték ki a földet úgy, hogy az oldalfal ne omoljon be. Ezért úgynevezett résfalat készítettek. Ennek helyét speciális markológép ásta ki, majd a keskeny, körbe húzódo árkot folyékony bentonittal töltötték meg. Ez az anyag ugyanis elsorángúan tömöríti a földet, s véd a beomlástól. Elő-

nyös tulajdonsága még, hogy a beton adagolásával kiszorítható a gödörből. Így már a gyűrű alakú, 9 méter mélyre nyúló, körülbelül fél méter széles résfal elkészítése is könnyebb volt.

Ennek védelmében megkezdődhetett a betonvasszerkezet szerelése. A munkával jelenleg is ebben a fázisban tartanak. Ha az alapozás befejeződik, összesen 3800 tonna vasbetont építenek be. A föld alatt kap helyet a vízgépészeti berendezés, s a szivattyúk egy része. A víztorony teljes súlya, ha nincs vízzel feltöltve, 8 ezer tonna lesz. A makett mégis kecsesnek hat, hiszen a torony törzse mindössze 6 méter átmérőjű lesz a valóságban. A 49 és fél méter magasan levő felső víztartály átmérője jóval szélesebb lesz, mint a talpazat, a víztoronyt mégis tisztesen biztosították a billenés ellen. Az alsó és a felső víztartály befogadóképessége összesen eléri majd a négyezer köbmétert. Szigetelésükhöz külföldi anya-

got használnak fel. Lifttel vagy lépcsőn lehet majd fölmenni a toronyba. A szivattyúk működését automatika fogja irányítani.

Az idén várhatóan elkészülnek az alapozással, s jövőre kezdik betonozni a törzset. Talán ebben a szakaszban halad majd leggyorsabban a munka. Három hét alatt csúsztatják föl a zsárluzatot a teljes magasságig: 66 és fél méterre. A rókusai víztorony egy kicsivel magasabb is lesz, mint a tarjáni. A legnagyobb és leghosszadalmasabb munkát a vízartályok elkészítése igényli. Ehhez egy kivételesen nagy és erős francia gyártmányú darut is a helyszínre irányítanak, amely 58 méter magasra emeli föl a terhet. A torony átadására várhatóan három év múlva kerül sor. Előreláthatóan 80 millió forintba kerül, s a rókusai toronyházak vízellátását a tervezők szerint bőven képes lesz biztosítani.

J. E.

Forog az idegen

Valaha utaztak a kereskedők, katonák, diplomaták, később, már századunkban, a gazdagok és a sportolók, ma pedig — utazik a fél világ! Illetve, még nem egészen a fele, de a turisták száma oly hihetetlen módon emelkedett az utóbbi években, hogy ez sem hat túlzásnak. Ime, néhány adat. Tizenhat éve, 1963-ban, 460 millió turistaérkezést regisztráltak a világon, tavaly pedig ez a szám már elérte az 1,3 milliárdot. Ez a szám megközelíti a Föld népességének egyharmadát. Ezek után már csöppet sem tűnik valószínűtlennek a turista világszövetség prognózisa, amely 2000-re már mintegy 3 milliárd turistaérkezéssel számol, azaz a világ jelenlegi népességének mintegy kétharmadával. (Az óriási számok hatását igazán az sem képes gyöngíteni, hogy nyilván a fejlettebb országok lakóinak többszörös utazásait is tartalmazza.)

Utazik tehát a világ; emberek százmilliói kelnek útra. S az idegenforgalom — sok egyéb haszna mellett — mára a világ egyik leghatalmasabb iparágává vált. A nemzetközi statisztikák szerint az olajipar bevételei után közvetlenül a turizmus bevételei állnak, s csak ezután következik az oly hatalmas fegyverkereskedelem és -gyártás. S ezek az óriási bevételek amellett, hogy jó lehetőségeket biztosítanak az idegenforgalom feltételeinek folyamatos fejlesztésére, azért sem közömbösek, mert valamelyest máris hozzájárulnak a világon a jövedelmek újrafelosztása révén a fejlettebb országok egy részének gazdasági fellendüléséhez. Emellett a jövőben várhatóan abban is egyre nagyobb szerepe lesz az utazásnak, hogy a gazdagabb országok lakói fölösleges jövedelmüket ne a környezetet és az energia-, valamint a nyersanyagforrásokat tovább terhelő, fölösleges fogyasztási javakra költék, hanem inkább világgjárásra, amely egyúttal a fejlődő országok számára fontos bevételi forrás lehet.

Az általános emberi, kulturális stb. tényezők mellett tehát ilyen gazdasági szempontokkal is számol a nemzetközi turista-szövetség (a WTO), amelynek Magyarország is tagja, a Manilában, 1980 szeptemberében megrendezendő idegenforgalmi világkonferencia előkészítéseihez. Azaz, a turizmus nem csak abban tölthet be nagy szerepet, hogy — egymás megismerését segítve — közelebb hozhat népeket, hanem világgazdasági szerepe is tekintélyes, még akkor is, ha a tavaly regisztrált 1,3 milliárd turistaérkezések csak kisebb hányadát adta a nemzetközi forgalom. Hiszen a belföldi „idegenforgalom” növekedése is hozzájárulhat a fogyasztási szerkezet értelmes, az egyes országok gazdaságára és a világgazdaságra nézve egyaránt hasznos változásaihoz, az emberi életmód kiteljesedéséhez.

Az idegenforgalom adatait nézve az utazások számának rohamos növekedését tapasztalhatjuk világszerte. Vajon mi a helyzet Magyarországon? Nálunk mit mutatnak a statisztikák?

Az idei év első nyolc hónapjáról rendelkezésre álló statisztikai adatokat összehasonlítva az elmúlt esztendő hasonló időszakával, elsősorban az szúr szemet, hogy 733 ezerrel kevesebb külföldi vendég érkezett az országba, mint tavaly, ugyanennyi idő alatt. Óhatatlanul fölvetődik a kérdés; jó, vagy rossz-e ez a változás? A statisztika szinte magától kínálja a választ. Hiszen a csökkenés ellenére nyolc hónap alatt így

is több mint 11 és fél millió külföldi fordult meg az országban, tehát többen, mint egész lakosságunk. Igaz, ez az adat önmagában még csak azt jelzi, hogy idegenforgalmunk igencsak tekintélyes, de hogy sok, vagy kevés ennyi vendég, arról nem beszél ez a szám. Az talán már inkább, hogy amíg a külföldi turisták összesen közel 52 millió éjszakát töltöttek el nálunk, a kereskedelmi szálláshelyekre 9 millió éjszaka sem jutott. Ez az arány már jelzi, hogy idegenforgalmi infrastruktúránk enyhén szólva hiányos, s a mainál több vendéget egészen egyszerűen fogadni sem tudnánk.

Magyarország idegenforgalmának távlati koncepciója is számol ezzel a helyzettel. Alapvető célként fogalmazza meg a kínálat (szálláshelyek, vendéglátás stb.) fejlesztésének igényét, s ebben saját erőforrásaink kívül külföldi hiteleket is igénybe veszünk. Addig is, míg kínálatunkat jelentősebb mértékben bővíteni nem tudjuk, a nemzetközi idegenforgalomban a távlati koncepció szerint a szervezett turizmust részesítjük előnyben. Igaz, ennek ellene hatnak a világtendenciák, amelyek szerint éppen az egyéni turizmus fejlődik rohamosan, ám vendégeinknek egyelőre a szervezett formákban vagyunk képesek jobb ellátást biztosítani.

Úgy tűnik, jó évet zár az idén a magyar idegenforgalom. Igaz, a beutazók száma valamelyest (5,9 százalékkal) csökkent az első nyolc hónapban, ám elsősorban a kirándulók száma esett vissza (44,6 százalékkal, 1,2 millióra). Ezzel szemben viszont tovább emelkedett a turisták száma, amely meghaladta a 7,5 milliót, s ami legalább ilyen fontos, jelentősen (17,9 százalékkal) emelkedtek az idegenforgalmi devizabevételek, meghaladták az 5 milliárd forintot.

Szükség is van ezekre a bevételre, hiszen óriásiak a fejlesztéssel szemben támasztott követelmények. Néhány év alatt, 1975 és 1978 között Magyarországon megkezdődött a turisták száma, a szálláshelyeké viszont alig növekedett. Rengeteg helye van tehát a pénznek, s ráadásul — tekintettel az ország nehéz gazdasági helyzetére — a fejlesztésnek is komoly korlátai vannak. Az Ausztriával létrejött hitel-megállapodás ugyan segít valamelyest legelőtérrel gondjaink, ám az is bizonyos, hogy a fejlesztés számára új, eddig igénybe nem vett forrásokat is fel kell tárunk (beleértve a magánszektor lehetőségeinek jobb kihasználását is), ha lépést akarunk tartani az igényekkel. Márpedig lépést kell tartanunk, hiszen idegenforgalmunk — figyelembe véve a nemzetközi előjelzéseket — az ország egyik fontos gazdasági ágazatává válhat.

Fontos ágazattá, hiszen a jelentős devizabevételek mellett mi magunk is egyre többet költünk utazásra, ország- és világgjárásra. Tavaly húszmilliárd forint volt a magyar lakosság turizmusra fordított összköltsége, s ebből az összegből 3,5 milliárd forintot külföldön költöttünk el. Mi is egyre többet utazunk tehát, külföldön és belföldön egyaránt, aminek beláthatatlan haszna van az életmód fejlődésében, az emberi személyiség kiteljesedésében. Így hát idegenforgalmi beruházásaink bevételeikkel és szolgáltatásaikkal is szolgálnak bennünket. S az sem közömbös, hogy ha több turistát tudunk fogadni javuló körülmények között, egyre többen vihetik majd jó hírünket a világban.

Sz. I.

Anyaggazdálkodás

Nyolcszázézer-téle anyag, alkatrész kering szüntelenül a népgazdaság különböző termelőágazataiban; vasérc és nyersbőr, csavar, pamut, cement, nyomtatott áramkör, farostlemez stb. Ezekkel kellene — a mindenkori szükségleteknek megfelelően — gazdálkodni. Elképzelhető-e, hogy ennyiféle áru ne sok, kevés, hanem éppen elegendő legyen? Az egész népgazdaság és egy-egy termelőhely is természetesen és mesterségesen úton létező anyaggazdálkodás. Mivel a magyar népgazdaság részterületeinek java része — szerkezeti okok és fejlesztési elmaradás következtében — anyagigényes termelést folytat, fontos helyet kellene kapnia az anyaggazdálkodásnak azaz a beszerzés, a földolgozás, az elszámoltatás hármását összefogó egységes szilárd keretnek.

Ha nincs anyagnorma, akkor hiányzik a mérce; a viszonyítási alap. A szocialista iparban 1978-ban a termelési költségek 68,8 százalékát tette ki az anyagok ellenértéke. Ezen belül azonban ez az arány például az élelmiszeriparban 80,3, a vegyiparban 75,5 százalék. A gazdálkodás jelentőségét egyetlen adattal kifejezhetjük: csupán az iparban az anyagköltségek egyszázalékos mérésére ötmilliárd forint megtakarításával lenne egyenlő.

Félmillió tonnával nőtt 1970 és 1978 között az acél-, nyersvasfőhőenergia. Három év alatt, miközben a világpiacon rendkívüli módon megemelkedett a termék ára, itthon 11,3 ezer tonnával bővült a nyers marhabőr — döntően behozatalból származó anyag — földolgozott mennyisége. Ugyanakkor a készáru-értékésítésnél korántsem tapasztalhatunk ilyen mértékű gyarapodást! Készülnek népgazdasági anyagmérlegek, a források és az igények összehangolására. A papíron zavartalanul látszó menetrend fölborításához azonban elegendő egyetlen, mással nem helyettesíthető anyag tartósabb hiánya, s máris messzire gyűrűző hullámzás keletkezik, amit csillapítani a tartalékok föltöltésével (ha vannak), soron kívüli, s ezért az átlagosnál sokkal drágább behozattal, vagy végző

esetben a termelés korlátozásával lehet.

Minden termelési mozzanatnak hatása van az anyaggazdálkodásra. A már említett anyagnormáknak — s még előbb: például a minőség szerinti anyagtételnek — éppúgy, mint az anyag-utalványozás rendszerének, az ismétlődő elemzésnek, a megengedett és a tényleges felhasználás összehasonlítására. Napjainkban a termelőhelyek jelentős részén azonban beérik anyaggazdálkodás címén azzal, hogy mechanikusan összegezzük: miből mennyi fogyott, mit kell ismét rendelni. A gazdálkodás — mai értelemben — viszont ott kezdődik, ahol választ tudnak adni arra: mennyi és miért fogyott, s mire, miért annyi kell?

V. T.

Elutazott Budapestről a kubai küldöttség

Szombaton, tegnap elutazott Budapestről a kubai gazdasági küldöttség, amelyet José Ramon Fernandez miniszterelnök-helyettes, a magyar-kubai gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési bizottság kubai tagozatának elnöke vezetett, és

részt vett a bizottság kilencedik ülésében. A küldöttséget a Ferihegyi repülőtérén Székér Gyula, a Minisztertanács elnökhelyettese, az együttműködési bizottság társelnöke búcsúztatta. Ott volt José Antonio Tabares del Real, Kuba budapesti nagykövete is.

Májlibák exportra

A kiskunfélegyházi Lenin Termelőszövetkezet libatenyésztő szakcsoportjában évente kétszázharmincezer libát tenyésztenek, melyből száznyolcvanezer úgynevezett májliba. Ez az ágazat nagy hasznot hoz a gazdaságnak, mert a libák zömét exportálják. (MTI)

Gazdag program Országos ifjúmunkásnapok Csepelen

Szombaton az üzemek és szakmunkásképző intézetek KISZ-titkárainak, valamint a megyei delegációk vezetőinek tapasztalatcseréjével folytatódott Csepelen az országos ifjúmunkásnapok rendezvénysorozata. A résztvevők a Rideg Sándor Művelődési Házban plenáris ülésen hallgatták meg a KISZ Központi Bizottsága képviselőjének, illetve a kerület KISZ-titkárának vitaindítóját, majd szekciókban folytatják munkájukat, megismerve a fiatalok munkásságát nevelésében az üzemek és iskolák közötti együttműködésben szerzett tapasztalataikat, módszereiket.

A tanácskozással egy időben tartották a munkavédelmi vetélkedő döntőjét, ahol 20 csapat adott számot munká-, illetve balesetvédelmi ismereteiről. A Bajáki Fe-

renc Szakközép- és Szakmunkásképző Iskolában az ezermester-vetélkedő döntője zajlott le, ezúttal a felnőtt és az úttörő kategóriában. A háztartásokban előforduló egyszerűbb javítási és karbantartási munkákban mérlik össze tudásukat — természetesen barkácsszinten. A munkásfiatalok műveltségének elmélyítését, az ifjú szakemberek tehetségének, szakismeretének bemutatását, a munkahagyományok ápolását, s nem utolsósorban a diákok pályaválasztásának megkönnyítését, munkásságának nevelését szolgáló rendezvénysorozatot résztvevői délután gazdaságpolitikai fórumon, este pedig gálaesten vettek részt a csepeli munkásokban, ahol kihirdették a vetélkedők eredménye-

it is. (MTI)